

szerűen épülő Budapest fényei mellett az akkori élet árnyékait is láttatja. Így válik teljessé a kép. Ugyanis a boldog békeidők korában az elképesztő fejlődés, csillogás mellett Magyarországon a felszín alatt változatlanul tovább élt a végtelen feudális maradiság, az öntelt, hasznontalan dzsentrivilág és a torokszorító szegénység. E világ pillanatképeit ábrázolja mesterien a szerző, sok más mellett éppen a csavargóképeiről is ismert festő, Mednyánszky szerepeltetésével.

A főhősre egész életében vadásztak, többször elfogták, börtönben is ült, de a büntetésekből is inkább hasznot húzott, bölcsebb lett tőlük. A sorokat olvasva megbánást soha, inkább egykedvűséget érezhetünk Trüffelen. Ha valaki efféle szakmát választ, annak sokat segíthet az ilyen lelki alkat.

Kerékgyártó nagyszerű regénye egyben szélhámos-pantheon is: tisztelgés a néhai fehérgalléros zsványkirályok előtt.

TULOK PÉTER

*(Kalligram Kiadó, Pozsony, 2010,
342 oldal, 2990 Ft)*

RUDYARD KIPLING: *Kívánságok báza*

Rudyard Kipling az irodalomtörténet egyik leghíresebb szerzője.

Egykori birodalmában, Nagy-Britanniában és szülőhazájában, Indiában máig nagy, bár viták által is éltetett kultusza van, s az egész világ olvasóközönsége számontartja. A tekintélytisztelők a korai Nobel-díjasra figyelnek, számukra egy-egy műve a díj jelzésével is eladható – a kiadók erre a régimódián sznob rétegre építhetnek is.

A legszélesebb közönség számára *A dzsungel könyve* s annak különféle (filmes, rajzos, musical-) feldolgozásai, átiratai, az abból önállóuló figurák bájosága révén ismert ez az ellentmondásos, még életében emlékművé kövült szerző. Sokan pedig *If (Ha)* című verséért kedvelik, amely annyira része lett az angolszász popkultúrának, hogy a hagyományos könnyűzene egyik leghíresebb előadója, Julius laRosa még patetikus táncdalként is előadta – hazánkban pedig több költő-óriás fordításában is ismert.

Igen, hazánkban Kipling sikere, mint minden nem magyarul alkotó szerzőé, nagyban a műfordító érdeme is. Ezért nagy felfedezés a Galaktika Fantasztikus Könyvek számára Kollárik Péter, aki bravúrosan eleven és szép magyar szöveget varázsolt Kipling novelláiból a *Kívánságok báza* című válogatásban, amely magyarul először megjelenő elbeszéléseket tartalmaz. A novellák századfordulós patináját, a szövegeken belüli nyelvi réteget, a beszélők életteli fordulatait

úgy adta vissza számunkra, hogy nem silányította avítt, jókaizáló paródiákká azokat, de mai magyar nyelvi formulák sem tolazkodnak a szövegbe. Pedig az előbbire csábított volna Kipling populáris és mégis kanonizált státusza, az utóbbira pedig az a tény, hogy sok novella a 21. században játszódik – ahogy azt Kipling mester elképzeli. Hűséges, de kellőképpen bátor, magabiztos fordítás született. A gondos fordítói és szerkesztői munka színvonalassága üdítő az olyan sorozatok világában, amelyek gyakori megjelenésekkel, sok olvasót sokféle típusú termékkel csábítva kívánnak fennmaradni a szűkülő magyar könyvpiacra.

A kötet főleg a steampunk kedvelői számára lesz kultusz-könyv, hiszen míg az irányzat legjobb szerzői napjainkban élve alkotnak meg a viktoriánus erkölcsökből és stílusjegyekből, illetve a második ipari forradalom formavilágából, diadalmas sárgaréz és öntöttvas gépezeteiből egy sosem létezett, kísértetiesen gőzölgő-sípoló kort, addig Kipling, nyilván akaratlanul és eltérő indíttatástól vezérelve, a valódi brit múltból nyúl a mai olvasók felé, bölcsességgel és rejtelmes humorral.

A válogatott novellák egy része valódi science-fiction, nagyobb része a szigorúbb értelemben vett sci-fi tematikában kevésbé értelmezhető, de a zsáner kedvelői számára élvezetes, a misztikum felé is nyitott szöveg. Csodálatos repülő gépezetei, imperialista-kapitalista világregdjének naiv férfiassága, kiművelt varázsló-tudósai, halovány-szerelmes szereplői alighanem megragadják a mai olvasó képzeletét is. A legjobban pedig képzelt jövőjének bámulatos alapossággal megalkotott újságján mulatunk, benne efféle hirdetésekkel: „Kormányozható családi léghajó. Hozzáértő, káros szenvedélyektől mentes férfit keresek pilótának Tangye kormányozható léghajómra. Igény: kis sebesség, alacsony szintek. Nincs éj-

szakai műszak, nincsenek tenger feletti utak. Az illető az Anglikán Egyház tagja legyen, és konyítson a kertészkedéshez is.”

A Kuczka Péter által megkezdett küldetést folytatva az újraindult GFK-sorozatnak nem ez az első „klasszikus” könyve, korábban Mary Shelley, most Kipling műve mutatja

a mai magyar sci-fi írók és olvasók hivatkozási pontjait, tájékozódásait, avagy – általam nem kedvelt viszonyítással – gesztusait a „magas” iro-

dalom felé. Pedig a magasban nem irodalmat találunk. Hanem utas-szállító repülőgépet.

KÉPES GÁBOR

(Fordította Kollárik Péter,
szerkesztette Németh Attila,
Galaktika Fantasztikus Könyvek,
Budapest, 2010, 276 oldal, 2990 Ft)

DÜLEDÉK PALOTA

Klasszikus rémtörténetek

„Néhány antológia már korábban is megjelent magyarul azzal a céllal, hogy bepillantást engedjen a műfajba, ez a mostani azonban a megelőzőeknél nagyobb, részletesebb és – ha lehet így fogalmazni – színesebb próbál lenni. Ez alatt azt értem, hogy a válogatás során arra törekedtem, hogy a harminchárom alkotás lehetőség szerint felvonul-tassa a rémirodalom eszköz- és tématarjának arzenálját; mindazokat a hangokat és színeket, melyek előtérbe kerültek a szóban forgó több mint százötven év során.” Így fogalmaz Sárközy Bence, a kötet szövegeinek válogatója és szerkesztője a *Düledék palota* összeállításának koncepciójáról, ezek a szempontok pedig legfőképpen arra engednek következtetni, hogy a megszokottól eltérő, elfeledett, sőt ismeretlen szövegekkel is találkozik majd az olvasó.

A rémtörténet, annak ellenére, hogy egyik-másik megközelítés szerint nem tartozik a magasirodalomhoz (természetesen ezt is idézőjelek közé lehet helyezni), sokat elárulhat a többi műfajhoz sorolható művekről, ugyanis az általa mozgósított sémák igen tanulságosak lehetnek egy-egy más típusú szövegben. A leglátványosabban nyilván ott mutatkozik meg ez a jelenség, ahol a szerzők mintegy reflektált szinten emelik be prózatechnikájukba a megszokott kli-séket, teljesen eltérő szövegekörnyezetbe helyezve így azokat. Erre a válogatásból is lehetne számos példát hozni, ilyen például Nathaniel Hawthorne (*Zaklatott álmok*), Herman Melville (*A villámbárító ember*) vagy Henry James (*Sir Edmund Orme*) szövege.

A válogató munkáján egy mindenesetre nagyon markánsan tükröződik: Sárközy otthonosan mozog a témakörben, biztos kézzel válogatja ki azokat a szövegeket, amelyek valami miatt érdekessé, adott esetben furcsává és ezért továbbgondolhatóvá válhatnak szá-munkra. Azon persze hosszasan lehetne vitatkozni, hogy mindezt milyen értelmezői pozícióból teszi, s vajon ennek tényleg egy „hagyományos” válogatás lesz-e az eredménye. Én inkább úgy látom, ez a könyv jobbra nem a megszokott értelemben vett klasszikus műveket válogatta ki, hanem inkább azo-